

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Γ΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Μα πώς να πρωτομιλήσεις για τον έρωτα;»

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΤΟΛΥΜΕΝΟΥ

Εφαρμογή: ΜΑΡΙΝΑ ΑΡΕΤΑΚΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Μα πώς να πρωτομιλήσεις για τον έρωτα;

Εφαρμογή σεναρίου

Μαρίνα Αρετάκη

Δημιουργία σεναρίου

Μαρία Τολουμένου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

5^ο Γυμνάσιο Χανίων

Χρονολογία

Από 13-05-2014 έως 15-05-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

—

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

3 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής, βιβλιοθήκη.

Εκτός σχολείου:

II. Εικονικός χώρος: —

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο και με τα βασικά προγράμματα των Η/Υ. Η εφαρμογή του σεναρίου απαιτεί πρόσβαση στο εργαστήριο πληροφορικής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Τολυμένου, *Μα πώς να πρωτομιλήσεις για τον έρωτα;*, Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Όπως αναφέρεται στο συνταγμένο σενάριο, αρχικά επιδιώκεται «να δουν οι μαθητές τη σημασία που έχει να αποδίδουν το νόημα ενός λογοτεχνικού κειμένου με διαφορετικούς σημειωτικούς τρόπους που λειτουργούν συμπληρωματικά». Τα ποιήματα που χρησιμοποιούνται στο σενάριο έχουν ως θεματική τον έρωτα και, αφού οι μαθητές παρακολουθήσουν τον τρόπο με τον οποίο η εικόνα και η μουσική συνοδεύουν τον ερωτικό λόγο, στη συνέχεια καλούνται να αναδείξουν και εκείνοι μέσα από εικόνα, ήχο και λόγο τη δική τους οπτική για ποιήματα με θέμα την ερωτική αγάπη.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Στο συνταγμένο σενάριο ορίζεται ως επίκεντρο του σεναρίου «η ενασχόληση με το θέμα της πολυτροπικότητας» ως «αποτέλεσμα της πεποίθησης ότι η ψηφιακή

μεταγραφή του λογοτεχνικού κειμένου με ποικίλους σημειωτικούς τρόπους μπορεί να αναδείξει τις διαφορετικές ανταποκρίσεις των μαθητών, τη διαφορετική νοηματοδότηση του κειμένου από κάθε μαθητή». επίσης, σημειώνεται ως στόχος ο αναστοχασμός των μαθητών πάνω στην επιλογή από μια ποικιλία ψηφιακών μέσων, καθώς και ο προβληματισμός τους σχετικά με τις δυνατότητες των μέσων αυτών.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με τη διδασκαλία του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες να αντιληφθούν ότι η ερωτική αγάπη αποτελεί βασικό και διαχρονικό θέμα της τέχνης.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Με τη διδασκαλία του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να αντιληφθούν, μέσα από ποικίλα ερωτικά ποιήματα, τη διαχρονικότητα του θέματος του έρωτα στη λογοτεχνία (από την αρχαία λυρική ποίηση μέχρι τα σύγχρονα ποιήματα),
- να αντιληφθούν τους λογοτεχνικούς τρόπους με τους οποίους εκφράζεται ο απόλυτος έρωτας στο ποίημα της Μαρίας Πολυδούρη.

Γραμματισμοί

Με τη διδασκαλία του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες μετά το τέλος της διδασκαλίας να μπορούν:

- να μελετήσουν το θέμα του έρωτα σε ένα ποίημα,
- να σκεφτούν τη σχέση μουσικής-ποιήματος και ποιήματος-εικόνας,
- να επιλέγουν εικόνες για ένα πολυτροπικό κείμενο και να επιχειρηματολογούν για την επιλογή τους.

Διδακτικές πρακτικές

Αρχικά οι μαθητές δραστηριοποιήθηκαν ατομικά, καθώς κλήθηκαν να συμμετάσχουν στη συζήτηση που έγινε στην ολομέλεια για το ποίημα της Πολυδούρη, ενώ στη

συνέχεια ανά ομάδες συνεργάστηκαν στις δραστηριότητες που σχετίζονται με την πολυτροπικότητα.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Στο συναγμένο σενάριο σημειώνεται ότι «η ιδέα του σεναρίου προέκυψε από το γεγονός ότι πολύ συχνά, μετά τη διδασκαλία ενός λογοτεχνικού κειμένου, ζητούμε από τους μαθητές να προχωρήσουν σε εικαστική αποτύπωση του περιεχομένου, να συγκεντρώσουν οπτικοακουστικό υλικό σχετικό με το κείμενο (έργα ζωγραφικής, φωτογραφίες, βίντεο, τραγούδια). Στα ανθολόγια, εξάλλου, υπάρχουν ζωγραφικά έργα με συναφές περιεχόμενο με αυτό των κειμένων. Όμως η δραστηριότητα αυτή δεν αναδεικνύει τη λειτουργική σχέση των διαφορετικών τρόπων αναπαράστασης του νοήματος και παρουσιάζει ξεκομμένους τους τρόπους αυτούς για την πρόσληψη του νοήματος. Για αυτό, με το σενάριο επιδιώκουμε να φανεί η μεταξύ τους συνομιλία μέσα στο κείμενο». Ακόμη, υπήρχε η προσδοκία πως η ερωτική αγάπη, θέμα που απασχολεί τους μαθητές στην ηλικία αυτή, θα κινήσει το ενδιαφέρον τους.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο συνδέεται με τους βασικούς στόχους του Νέου Πιλοτικού Προγράμματος Σπουδών για τη λογοτεχνία στο γυμνάσιο σχετικά με τη χρήση νέων τεχνολογιών. Ανάμεσα σε αυτούς αναφέρεται ότι η νέα παιδαγωγική πρόταση στοχεύει: «να πολλαπλασιάσει τους διαθέσιμους μαθησιακούς πόρους που έχει στη διάθεσή του τώρα ο εκπαιδευτικός και το μαθητικό κοινό», «να διευρύνει το πολιτισμικό υπόβαθρο του μαθητή και της μαθήτριας προσφέροντας γνώσεις, πληροφορίες, ακούσματα, με άλλα λόγια εμπειρίες που θα τον βοηθήσουν να διαμορφώσει προσωπικές ερμηνείες για το λογοτεχνικό κείμενο».

Αλλά το σενάριο μπορεί να συνδεθεί και με το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών, γιατί σύμφωνα με αυτό: «η μεθοδική διδασκαλία στοχεύει και στη δημιουργία ευνοϊκών μαθησιακών συνθηκών που επιτρέπουν στο μαθητή να αναπτύσσει τους

δικούς του μηχανισμούς πρόσληψης και να χαιρείται το μάθημα ως πνευματική περιπέτεια». Το παρόν συνδέεται με τους παραπάνω στόχους, στοχεύοντας στη δημιουργική αξιοποίηση των ΤΠΕ.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές καταρχάς αντιλαμβάνονται την πολυτροπικότητα μέσω της χρήσης των ΤΠΕ και στη συνέχεια κάνουν έρευνα στο Διαδίκτυο και παρουσιάζουν τις προτάσεις τους για τη δημιουργία ενός πολυτροπικού κειμένου. Αν και στο αρχικό σενάριο προβλέπεται το Wiki ως χώρος συνεργασίας, και παρά το γεγονός ότι σε άλλες περιπτώσεις αυτό λειτουργούσε για το συγκεκριμένο τμήμα, ωστόσο λόγω του περιορισμένου χρόνου εφαρμογής δεν λειτούργησε.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΑ Γ' Γυμνασίου:

Μαρία Πολυδούρη, [Γιατί μ' αγάπησες](#)

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Carol Ann Duffy, [Μήνυμα](#), *Ανθολόγιο ερωτικής ποίησης*, εισ.-μτφρ. Χάρης Βλαβιανός, 81. Αθήνα: Πατάκης.

Τα ποιήματα από το δίσκο *Μεγάλος Ερωτικός* του Μάνου Χατζιδάκι (Νότος, 1972).

Τραγούδια

«[Μόνο γιατί μ' αγάπησες](#)», από τον δίσκο *Τραγούδια για τους μήνες*, στίχοι: Μ. Πολυδούρη, μουσική: Δημήτρης Παπαδημητρίου, εκτέλεση: Ελευθερία Αρβανιτάκη, 1996.

«[Μόνο γιατί μ' αγάπησες](#)», τραγούδι τίτλων από το σίριαλ *Καρνωτάκης*, στίχοι: από το ποίημα της Μ. Πολυδούρη, συνθέτης Βασίλης Δημητρίου, ερμηνεία Μάγδα Πένσου, 2010.

Ιστοσελίδες

Μουσείο-Βιβλιοθήκη Στρατή Ελευθεριάδη-Τέριαντ: βιογραφία του [Tériade](http://museumteriade.gr/Grant-Livres/collections-grant-livres-Daphnis-Chloe.asp): <http://museumteriade.gr/Grant-Livres/collections-grant-livres-Daphnis-Chloe.asp>

Μουσείο-Βιβλιοθήκη Στρατή Ελευθεριάδη-Τέριαντ: για τα [Μεγάλα Βιβλία](#)

Μουσείο-Βιβλιοθήκη Στρατή Ελευθεριάδη-Τέριαντ: για την εικονογράφηση του [Λάφνης και Χλόη](#)

[Συνέντευξη](#) της ποιήτριας Carol Ann Duffy στην Guardian

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Στο εφαρμοσμένο σενάριο προσπαθήσαμε να διατηρήσουμε τη βασική ιδέα της πολυτροπικότητας, το στοιχείο της επιλογής εκ μέρους των μαθητών και τη θεματική του έρωτα, διευρύνοντας ωστόσο τον κύκλο των ποιημάτων με τα οποία έρχονται σε επαφή οι μαθητές. Η πρώτη ώρα του συνταγμένου σεναρίου διεξαγόταν σε ένα διαθεματικό πλαίσιο (με την παρουσία των καθηγητών Μουσικής και Καλλιτεχνικών), κάτι που δεν κατέστη δυνατόν κατά την εφαρμογή του σεναρίου. Διατηρήσαμε όμως την ενασχόληση με τις λιθογραφίες του Σαγκάλ για την εικονογράφηση του έργου σε έκδοση του Τεριάντ (Στρατή Ελευθεριάδη) για την επόμενη δραστηριότητα, καθώς και τα δύο βασικά ποιήματα του συνταγμένου σεναρίου, το «Μόνο γιατί μ' αγάπησες» της Μ. Πολυδούρη και το «Μήνυμα» της Carol Ann Duffy. Σε αυτά προστέθηκε το corpus των στίχων των ποιημάτων που μελοποίησε ο Μάνος Χατζιδάκις στο δίσκο του *Μεγάλος Ερωτικός*.

1^η ώρα

Το τμήμα συναντήθηκε στη βιβλιοθήκη, η οποία διαθέτει σύστημα προβολής, και ήταν χωρισμένο σε ομάδες, οι οποίες προϋπήρχαν. Η πρώτη αυτή ώρα ήταν αφιερωμένη αφενός στο ποίημα της Μαρίας Πολυδούρη [Γιατί μ' αγάπησες](#) και αφετέρου στη σχέση του με τη μουσική, αλλά και την εικόνα. Είχα ζητήσει από τους μαθητές να έχουν διαβάσει το ποίημα μέχρι τη συνάντησή μας. Έτσι, αρχικά τους ρώτησα αν όντως διάβασαν το ποίημα και πώς τους φάνηκε. Ένα μικρό μόνο μέρος του τμήματος είχε

προετοιμαστεί (και μάλιστα πολύ καλά), ενώ οι υπόλοιποι το έβλεπαν πρώτη φορά. Όπως συμβαίνει συνήθως, τα αγόρια δεν ενθουσιάστηκαν με το ποίημα –μάλιστα, κάποιος μου είπε ότι ήταν «καταθλιπτικό»–, ενώ τα κορίτσια είχαν συγκινηθεί περισσότερο. Έτσι, αφού το διάβασα, προσπάθησα με στοχευμένες ερωτήσεις να ωθήσω την τάξη να σκεφτεί πάνω στον «απόλυτο» έρωτα, έτσι όπως παρουσιάζεται σε αυτό το ποίημα. Οι μαθητές δεν είχαν φύλλο εργασίας και έτσι η διδασκαλία περιστράφηκε γύρω από ερωτήματα που τους έθεσα, αφού πρώτα δήλωσα ότι για μένα το ποίημα δεν είναι καθόλου καταθλιπτικό, αλλά μάλλον το αντίθετο (κάτι που άφησα ανοιχτό και προσπάθησα να εξηγήσω αργότερα).

Αφού συζητήσαμε αρχικά για το είδος του έρωτα που εκφράζεται στο συγκεκριμένο ποίημα, τους ζήτησα να βρουν ποια λέξη επαναλαμβάνεται· εύκολα βρήκαν το σύνδεσμο «γιατί». Στη συνέχεια, βρήκαμε το ρήμα από το οποίο εξαρτάται ο σύνδεσμος. Η σχέση του «τραγουδώ» με την ποιητική πράξη δεν ήταν σαφής στους μαθητές και έπρεπε να εκμαιεύσω την απάντησή τους. Ζήτησα να εντοπίσουν τον πιο δυνατό στίχο· αφού ακούστηκαν διάφοροι στίχοι, αυτός που επικράτησε ήταν ο ακόλουθος: «μόνο γιατί μ' αγάπησες γεννήθηκα». Αυτό βοήθησε να επικεντρωθούμε στο τρίπτυχο «ζωή-ποίηση-έρωτας» και να δούμε τον τρόπο με τον οποίο σχετίζονται αυτά τα τρία στοιχεία. Μιλήσαμε για την καταξίωση της ζωής μέσω του έρωτα και τη σχέση δημιουργίας και έρωτα. Ακόμη, τους υπέδειξα το στίχο «μένα η ζωή πληρώθη», προκειμένου να αναθεωρήσουν την αίσθηση που είχαν για το «καταθλιπτικό» του ποιήματος.

Κάποιες μαθήτριες είχαν διαβάσει την ιστορία της Πολυδούρη και του Καρυωτάκη και την αναδιηγήθηκαν στην τάξη. Αναπλάσαμε έτσι τον έρωτα των δύο ποιητών. Ρώτησα αν φαίνεται ότι το ποίημα είναι γραμμένο μετά την αυτοκτονία του Καρυωτάκη και οι μαθητές βρήκαν εύκολα το σχετικό στίχο.

Στη συνέχεια, τους είπα ότι θα ακούγαμε δύο εκδοχές μελοποίησης του ποιήματος: αρχικά, το τραγούδι σε μουσική Δημήτρη Παπαδημητρίου και ερμηνεία

Ελευθερίας Αρβανιτάκη. Η μουσική άρεσε ιδιαίτερα στους μαθητές, αν και κάποιοι δήλωσαν ότι είναι το ίδιο καταθλιπτική με το ποίημα!

Αμέσως μετά, ακούσαμε και είδαμε τη δεύτερη μελοποιημένη εκδοχή: το τραγούδι των τίτλων από το σίριαλ *Καρυωτάκης*, σε μουσική Βασίλη Δημητρίου και σε ερμηνεία Μάγδας Πένσου. Τους ρώτησα ποια εκδοχή τούς άρεσε περισσότερο και επέλεξαν την πρώτη· ακόμη, ρώτησα τι προσθέτει η μουσική στο ποίημα και οι μαθητές απάντησαν ότι «μας κάνει να αισθανθούμε περισσότερο τους στίχους». Επίσης, συζητήθηκε η επιλογή αυτού του τραγουδιού για τους τίτλους ενός σίριαλ αφιερωμένου στον Καρυωτάκη. Επιπλέον, έγινε συζήτηση για τις εικόνες που προβάλλονται όσο ακούγεται το τραγούδι των τίτλων: οι μαθητές σχολίασαν ότι πρόκειται για χειρόγραφα, ίσως για το αρχείο του ποιητή που βρέθηκε μετά την αυτοκτονία του.

Οι μαθητές επέμεναν να δούμε, όσο είχαμε διαθέσιμο χρόνο, το πρώτο επεισόδιο από το σίριαλ, και εγώ δέχτηκα, γιατί στο πρώτο επεισόδιο παρουσιάζεται η αυτοκτονία του Καρυωτάκη. Έτσι, είδαμε τον Καρυωτάκη να παλεύει με τα κύματα, να αγοράζει όπλο και να αυτοκτονεί στην Πρέβεζα. Ακούστηκε και το σημείωμα που βρέθηκε πάνω του. Όλα αυτά κινητοποίησαν το ενδιαφέρον των μαθητών.

Στο τέλος της ώρας τούς μοίρασα το [corpus](#) από τους στίχους των ποιημάτων που μελοποίησε ο Μάνος Χατζιδάκις, τους ζήτησα να τους διαβάσουν και να διαλέξουν το ποίημα που τους αρέσει περισσότερο για την επόμενη φορά (την επόμενη μέρα).

2^η ώρα

Το τμήμα βρέθηκε στο εργαστήριο και οι μαθητές ήταν χωρισμένοι σε ομάδες (στις ίδιες τις οποίες διατηρούσαν όλο το χρόνο). Αρχικά, ρώτησα πόσοι είχαν επιλέξει ήδη ποίημα: αυτοί δεν ήταν πολλοί. Το τέλος της σχολικής χρονιάς πλησίαζε και οι μαθητές δεν προετοιμάζονταν επαρκώς για τα μαθήματα. Στις οθόνες υπήρχε το [Φύλλο εργασίας 1](#) και κάλεσα τους μαθητές να το διαβάσουν. Το φύλλο αυτό αποτελούσε συνέχεια της εργασίας της πρώτης ώρας. Οι μαθητές επισκέφθηκαν την ιστοσελίδα του Μουσείου-Βιβλιοθήκης του Tériade (Στρατή Ελευθεριάδη) και γνώρισαν τον

σημαντικό αυτόν εκδότη, καθώς και τα *Grandes Livres*, τα «Μεγάλα Βιβλία» που εξέδωσε. Οι μαθητές προσπάθησαν να εντοπίσουν τις διαφορές αυτών των βιβλίων από τα εικονογραφημένα βιβλία. Η απάντηση βρισκόταν στην ιστοσελίδα στην οποία τους παραπέμπει το [Φύλλο εργασίας 1](#), παρ' όλα αυτά ήθελα να γίνει σαφές σε όλους και συζητήσαμε αυτό το σημείο.

Στη συνέχεια, βλέπουμε τις λιθογραφίες του Μαρκ Σαγκάλ για το μυθιστόρημα *Δάφνις και Χλόη* (βλ. Παράρτημα: κάποιες [λιθογραφίες](#) από το βιβλίο). Δεν έχουμε χρόνο να διαβάσουμε αποσπάσματα από το μυθιστόρημα, όπως προβλεπόταν στο συνταγμένο σενάριο. Παρατηρήσαμε, όμως, τους πίνακες του Σαγκάλ, γιατί με αφορμή τους δικούς του πίνακες οι μαθητές προχώρησαν στην επόμενη δραστηριότητα. Αυτή αφορούσε την επιλογή ενός ποιήματος από την ομάδα των [ποιημάτων](#) την οποία τους είχα μοιράσει την προηγούμενη μέρα, με κριτήριο τις προτιμήσεις των μελών της ομάδας, και στη συνέχεια την επιλογή ενός πίνακα για να το συνοδεύσει. Οι μαθητές κλήθηκαν να δικαιολογήσουν τις επιλογές τους.

Η επιλογή ενός συγκεκριμένου ζωγράφου για την δραστηριότητα αυτή επιβλήθηκε από τον λίγο χρόνο που είχαμε στη διάθεσή μας και από την υποψία ότι οι μαθητές θα χάνονταν αν έκαναν ελεύθερη αναζήτηση. Επιπλέον, ήθελα να γνωρίσουν αυτόν τον σπουδαίο ζωγράφο, ο οποίος απεικόνισε με τόσο ιδιαίτερο τρόπο τον έρωτα. Βέβαια, παρ' όλο που στο [Φύλλο εργασίας 1](#) προτείνεται ο Σαγκάλ, οι ομάδες στην πορεία θα επιλέξουν και άλλους ζωγράφους.

Για τις περισσότερες ομάδες, η επιλογή του ποιήματος έγινε εκείνη τη στιγμή, καθώς δεν τα είχαν διαβάσει. Οι ομάδες δούλεψαν αρκετά καλά μέσα στον λίγο χρόνο που είχαν στη διάθεσή τους, και μάλιστα κάποιοι μαθητές εργάστηκαν με ιδιαίτερη όρεξη. Μόνο μία ομάδα δεν κατάφερε να συντονιστεί και μάλιστα στο τέλος δεν αποθήκευσε όσα είχε κάνει· έτσι την επόμενη ώρα προσήλθε με άδεια χέρια στην παρουσίαση των εργασιών τους. Κάποιοι ζήτησαν τη βοήθειά μου για να βρουν άλλο ζωγράφο, αφού για διάφορους λόγους δεν ήθελαν να χρησιμοποιήσουν πίνακες του Σαγκάλ. Η δραστηριότητα ήταν ιδιαίτερα σύντομη και κάποιοι την είχαν ολοκληρώσει,

έτσι πριν χτυπήσει το κουδούνι έδωσα το επόμενο [Φύλλο εργασίας 2](#). Πρόκειται για ένα φύλλο εργασίας γύρω από το ποίημα «Μήνυμα» της Carol Ann Duffy (το οποίο προτείνεται από το συνταγμένο σενάριο): παρατίθεται ένα απόσπασμα από μια συνέντευξη της ποιήτριας, στην οποία η τελευταία συνδέει το ποίημα με μια μορφή texting, καθώς και τη γενιά του Facebook με την ποίηση. Στη συνέχεια, διαβάζουμε το ποίημά της και στα αγγλικά. Ζητείται από τους μαθητές να γράψουν τις εντυπώσεις τους, να διαλέξουν μια εικόνα και μουσική που να ταιριάζουν στο ποίημα.

Μια ομάδα άρχισε να διαβάζει το φύλλο εργασίας και μάλιστα μπήκε στην ιστοσελίδα με την συνέντευξη της ποιήτριας. Για τους άλλους, το [Φύλλο εργασίας 2](#) δόθηκε ως εργασία για την επόμενη μέρα.

3^η ώρα

Το τμήμα βρέθηκε στη βιβλιοθήκη, η οποία διαθέτει σύστημα προβολής. Οι μαθητές ήταν ιδιαίτερα αναστατωμένοι, αφού επρόκειτο για τις τελευταίες μέρες μαθημάτων (όπως αποδείχθηκε στη συνέχεια, ήταν η τελευταία). Έτσι, αφού προσπάθησα να επιβάλλω μια σχετική ησυχία, η τάξη επανήλθε στις δραστηριότητες του μικρού σεναρίου, οι οποίες αφορούσαν την πολυτροπικότητα. Αρχικά έθεσα το ερώτημα *τι είναι ένα πολυτροπικό κείμενο*: οι περισσότεροι εύκολα θυμήθηκαν ότι πρόκειται για το συνδυασμό κειμένου και εικόνας, χωρίς να σκεφτούν όμως και τον ήχο, τη μουσική. Τους επισήμανα τη σημασία της εικόνας στη σημερινή πραγματικότητα, την αναγκαιότητα να μελετηθούν στο σχολείο οι σχέσεις κειμένου και εικόνας, καθώς να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με μελοποιημένη ποίηση. Πρόκειται μια έννοια η οποία εισάγεται στην Α΄ Γυμνασίου, αλλά στη συνέχεια κάπως ξεχνιέται. Τους ρώτησα αν άκουσαν τα ποιήματα του Χατζιδάκι και κάποιοι το είχαν κάνει και μου είπαν ότι τους άρεσε και κάποιοι δεν είχαν μπει στον κόπο να ακούσουν τα τραγούδια του δίσκου.

Στη συνέχεια, βλέπουμε τις μικρές εργασίες κάθε ομάδας ακούγοντας συγχρόνως λίγο και τη μελοποίηση του ποιήματος της ομάδας από τον Χατζιδάκι.

Η ομάδα 1 είχε επιλέξει το ποίημα «Πέρα στο θολό ποτάμι». Καθώς οι πίνακες του Σαγκάλ δεν την ικανοποιούσαν, μετά από αρκετή περιήγηση στο διαδίκτυο, είχε

καταλήξει στον Ρενουάρ και είχε επιλέξει τους ακόλουθους πίνακες ως τους πιο κατάλληλους για να συνοδεύσουν το ποίημα:

Δικαιολόγησαν ως εξής την επιλογή τους: «Τα έργα αυτά είναι του Renoir (Ρενουάρ). Επιλέξαμε αυτούς τους πίνακες γιατί ταιριάζουν περισσότερο στο ποίημα «Πέρα στο θολό ποτάμι», το οποίο μάς μιλά για μία κοπέλα που πήγε στο ποτάμι για να “δροσιστεί” με ένα φιλή κάποιου άντρα».

Σχολιάσαμε το γεγονός ότι ο έρωτας που συνήθως συνδέεται με τη θερμότητα, εδώ συνδέεται με τη «δροσιά». Μάλιστα, κάποια μαθήτρια σχολίασε τη φωνή της Φλέρυσ Νταντωνάκη (την οποία, φυσικά, οι περισσότεροι άκουγαν για πρώτη φορά), λέγοντας ότι επρόκειτο για μια «δροσερή» φωνή.

Η ομάδα 2 είχε επιλέξει το ποίημα «Έρωτα εσύ» και ως πίνακα το *Κόκκινο μπουκέτο με εραστές του Σαγκάλ*.

Ο τρόπος με τον οποίο τα μέλη της ομάδας δικαιολόγησαν την επιλογή τους ήταν μινιμαλιστικός: «Επιλέξαμε αυτόν τον πίνακα γιατί εκφράζει τον έρωτα δυο ανθρώπων.». Συζητήσαμε αρχικά για την προέλευση του τραγουδιού: πρόκειται για

απόδοση (εξηγήσαμε τι σημαίνει αυτό) του στάσιμου της *Μήδειας* του Ευριπίδη και έτσι βρήκαμε την ευκαιρία να κάνουμε μια επισκόπηση στα πολύ διαφορετικά είδη ποιημάτων που μελοποίησε ο Χατζιδάκις και κατά συνέπεια στη διαχρονικότητα του έρωτα. Ο πίνακας άρεσε στους μαθητές, αλλά από τη συζήτηση προέκυψε ότι δεν ταιριάζει πολύ με το τραγούδι.

Η ομάδα 3 είχε επιλέξει το ποίημα του Ελύτη, δηλώνοντας ότι της άρεσε πάρα πολύ. Δεν ήθελε να χρησιμοποιήσει πίνακες του Σαγκάλ και έτσι, μετά από έρευνα στο διαδίκτυο, βρήκαν τον παρακάτω. Δήλωσαν ότι δεν μπόρεσαν να βρουν πλέον κατάλληλη μουσική από την ήδη υπάρχουσα. Ο πίνακας ανήκει σε κάποιον μαθητή του Σαγκάλ, τον Leonid Afremov.

Με την πρώτη σταγόνα της βροχής

του Οδυσσέα Ελύτη, αποσπάσματα από τους «Προσανατολισμούς»

Ερμηνεία από τον Σπύρο Σακκά

<http://www.youtube.com/watch?v=c2g2y93Zk44>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

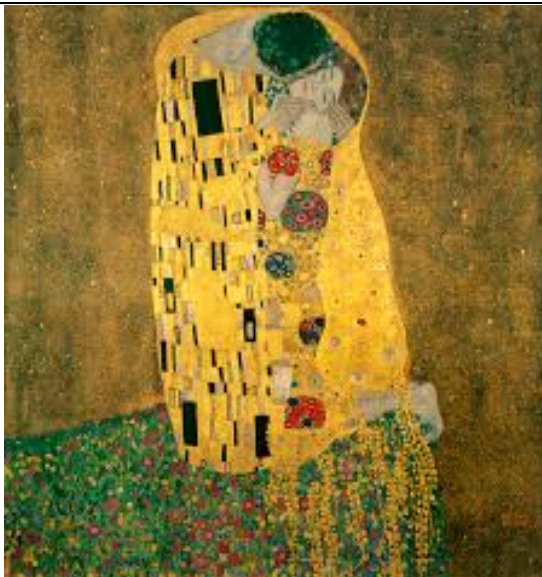
ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Διαλέξαμε την παραπάνω εικόνα, διότι μας θυμίζει το ποίημα, αφού μπορούμε να διακρίνουμε βροχή, καθώς και το ερωτικό στοιχείο.

Ρώτησα την ομάδα αν ταιριάζει ο στίχος «κι όταν σε πήρε το φιλί/ γυναίκα» με τον πίνακα που επέλεξαν, ο οποίος δείχνει έναν ζευγάρι, η γυναικεία φιγούρα του οποίου δεν είναι κορίτσι. Η ομάδα προβληματίστηκε σε αυτό το σημείο.

Έχει ενδιαφέρον το γεγονός ότι οι ομάδες δεν μπόρεσαν να βρουν άλλη μουσική εκτός από αυτή του Χατζιδάκι: δεν είχαν χρόνο, αλλά κυρίως όσοι άκουσαν το τραγούδι δεν μπόρεσαν να ξεφύγουν από την εντύπωση που τους προκάλεσε.

Η ομάδα 4 είχε επιλέξει το ποίημα της Μυρτιώτισσας «Σ' αγαπώ» και απομακρύνθηκε από τον Σαγκάλ επιλέγοντας τον πασίγνωστο πίνακα *Το φιλί* του Κλιμτ.

<http://www.youtube.com/watch?v=s8slzSNazf4>

Επιλέξαμε τον πίνακα του Κλιμτ *Το φιλί*, γιατί μας δημιουργεί ένα συναίσθημα αγάπης και τρυφερότητας, το οποίο μας κάνει να το συνδέουμε με το ποίημα της Μυρτιώτισσας. Η ερμηνεία της Φλέρυς Νταντωνάκη μάς άρεσε και η μελωδία του τραγουδιού μας έβαλε επίσης σε ένα κλίμα αγάπης.

Έγινε συζήτηση κυρίως για το κατά πόσο ο συγκεκριμένος πίνακας εκφράζει την τρυφερότητα: καταλήξαμε πώς εκφράζει περισσότερο το πάθος.

Στη συνέχεια, και αφού η ομάδα 5 είχε καταφέρει να εξαφανίσει την εργασία της, περάσαμε στο [Φύλλο εργασίας 2](#). Στους μαθητές άρεσε πολύ το ποίημα της Carol Ann Duffy, το οποίο διάβασε μια μαθήτρια η οποία δήλωσε ενθουσιασμένη. Ελάχιστοι όμως είχαν να προτείνουν κάτι για τις δραστηριότητες του φύλλου εργασίας.

Η ομάδα 3 πρότεινε μια εικόνα την οποία είχε βρει την προηγούμενη μέρα: πάνω σε ένα τεράστιο πληκτρολόγιο βρίσκονται καθισμένοι δύο νέοι, μακριά ο ένας από τον άλλο. Η ομάδα 1 προτείνει έναν πίνακα του 19ου αιώνα:

Η ομάδα εξήγησε την επιλογή της λέγοντας ότι δείχνει μία γυναίκα που γράφει και φαίνεται στεναχωρημένη. Συζητήσαμε αρκετά για το αν θα μπορούσε αυτός ο πίνακας να συνοδεύσει το μοντέρνο ποίημα.

Στο τέλος, ζήτησα από τους μαθητές να γράψουν έναν στίχο τον οποίο θα αναρτούσαν στο προφίλ του Facebook τους, αν ήταν ερωτευμένοι. Όμως, η δραστηριότητα δεν ολοκληρώθηκε, γιατί χτύπησε το κουδούνι. Δυστυχώς με το συγκεκριμένο τμήμα δεν ξανασυναντήθηκα μέχρι το τέλος των μαθημάτων, επειδή

υπήρξαν κάποιες αλλαγές στο σχολικό πρόγραμμα. Έτσι, η εφαρμογή έληξε λίγο απότομα, χωρίς να ακουστούν οι πιο προσωπικές επιλογές των μαθητών.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας 1

Ας διαβάσουμε κάποια στοιχεία για έναν εμπνευσμένο εκδότη τον [Στρατή Ελευθεριάδη – Teriade](#). Πώς ονομάζονται τα βιβλία που εξέδωσε τα οποία συνδυάζουν κείμενο και εικόνα; Ας κοιτάξουμε τη [λίστα](#) των βιβλίων αυτών. Τι διαφορά έχουν αυτά τα βιβλία από τα εικονογραφημένα;

Ένα από αυτά τα βιβλία είναι η ιστορία του Δάφνη και της Χλόης που [απεικόνισε](#) με το χρωστήρα του. ένας σπουδαίος ζωγράφος, ο Μαρκ Σαγκάλ.

Ας φτιάξουμε ένα πολυτροπικό κείμενο και εμείς, λοιπόν.

Αφού αποφασίσετε ποιο από τα ποιήματα που μελοποίησε ο Χατζιδάκις σας αρέσει περισσότερο να βρείτε έναν πίνακα (ή και περισσότερους) του Σαγκάλ (προτεινόμενος...) που να το συνοδεύει.

Σκεφτείτε και την κατάλληλη μουσική. Προσπαθείστε να δικαιολογήσετε τις επιλογές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Corpus ποιημάτων

Αυτά είναι τα ποιήματα που μελοποίησε ο Μάνος Χατζιδάκις στον δίσκο του *Μεγάλος Έρωτικός*. Ας τα διαβάσουμε ή/και ας τα ακούσουμε. Ας διαλέξουμε μία εικόνα (πίνακα, φωτογραφία) που νομίζουμε ότι μπορεί να συνοδεύσει το νόημά του.

<p>1. Με την πρώτη σταγόνα της βροχής του Οδυσσέα Ελύτη, αποσπάσματα από τους «Προσανατολισμούς»</p> <p><i>Με την πρώτη σταγόνα της βροχής σκοτώθηκε το καλοκαίρι</i> <i>Μουσκέψανε τα λόγια που είχανε γεννήσει αστροφεγγιές</i> <i>Όλα τα λόγια που είχανε μοναδικό τους προορισμόν Εσένα!</i></p> <p><i>Πριν απ' τα μάτια μου ήσουν φως</i> <i>Πριν απ' τον Έρωτα έρωτας</i> <i>Κι όταν σε πήρε το φιλί</i> <i>Γυναίκα</i></p> <p><i>Κατά πού θ' απλώσουμε τα χέρια μας</i> <i>τώρα που δε μας λογαριάζει πια ο καιρός</i> <i>Κατά πού θ' αφήσουμε τα μάτια μας</i> <i>τώρα που οι μακρινές γραμμές ναυάγησαν στα σύννεφα</i></p> <p><i>Κι είμαστε μόνοι ολομόναχοι</i></p>	<p>2. Σ' αγαπώ της Μυρτιώτισσας, »</p> <p><i>Σ' αγαπώ, δεν μπορώ</i> <i>Τίποτ' άλλο να πω</i> <i>Πιο βαθύ, πιο απλό</i> <i>Πιο μεγάλο!</i></p> <p><i>Μπρος στα πόδια σου εδώ</i> <i>Με λαχτάρα σκορπώ</i> <i>Τον πολύφυλλο ανθό</i> <i>Της ζωής μου</i></p> <p><i>Τα δυο χέρια μου, να...</i></p> <p><i>Στα προσφέρω δετά</i> <i>Για να γείρεις γλυκά</i> <i>Το κεφάλι</i></p> <p><i>Κι η καρδιά μου σκιρτά</i> <i>Κι όλη ζήλια ζητά</i> <i>Να σου γίνει ως αυτά</i> <i>Προσκεφάλι</i></p> <p><i>Ω μελίτσι μου, πιες</i></p>	<p>3. Ποιος είν' τρελός από έρωτα του Γιώργου Σαραντάρη από τα <i>Ποιήματα</i></p> <p><i>Ποιος είν' τρελός από έρωτα;</i> <i>Ας κάνει λάκκους την αυγή.</i> <i>Να πάμε εκεί να πιούμε την βροχή.</i></p> <p><i>Μια που εμείς σε όποια στέγη αράζουμε, σε όποια αυλή, ο άνεμος χαλνάει τον ουρανό, τα δέντρα.</i></p> <p><i>Κι η στείρα γη</i> <i>μέσα σε μας βουλιάζει.</i></p> <p>5. Πέρα στο θολό ποτάμι του Νίκου Γκάτσου, από το έργο του Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα <i>Περλιμπλίν και Μπελίσα</i></p> <p><i>Πέρα στο θολό ποτάμι</i></p>
---	---	--

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

<p>τριγυρισμένοι απ' τις νεκρές εικόνες σου.</p> <p>4. Μέρες του 1903 του Κωνσταντίνου Καβάφη</p> <p><i>Δεν τα ήύρα πια ζανά - τα τόσο γρήγορα χαμένα.... τα ποιητικά τα μάτια, το χλομό το πρόσωπο στο νύχτωμα του δρόμου.</i></p> <p><i>Δε τα ήύρα πια τ' αποκτηθέντα κατά τύχην όλως, που έτσι εύκολα παραίτησα και που κατόπι με αγωνία ήθελα.</i></p> <p><i>Τα ποιητικά τα μάτια, το χλομό το πρόσωπο, τα χείλη εκείνα δεν τα ήύρα πια.</i></p>	<p><i>Απ' αυτόν τις γλυκές Τις αγνές ευωδιές Της ψυχής μου!</i></p> <p><i>Σ' αγαπώ τι μπορώ Ακριβέ να σου πω Πιο βαθύ, πιο απλό Πιο μεγάλο;</i></p>	<p><i>έσκυψε η νύχτα να λουστεί. Έτσι και η όμορφη Μπελίσσα μ' ένα φιλί θα δροσιστεί.</i></p> <p><i>Πάνω στο πέτρινο γεφύρι κάθεται η νύχτα δροσερή. Έτσι και η όμορφη Μπελίσσα στον κήπο θα τον καρτερεί.</i></p>
---	---	--

<p>6. Το όνειρο του Διονυσίου Σολωμού</p> <p><i>Άκου έν' όνειρο ψυχή μου και της ομορφιάς θεά. Μου εφαινότουν οπώς ήμουν</i></p>	<p><i>Όλη νύχτα εξεφντρώσαν, ως απούλαμψεν η αυγή, που μας ήύρε και τους δυό μας με την όψη μας χλομή.</i></p> <p><i>Τούτο είν' τ' όνειρο ψυχή μου. Τώρα στέκεται εις εσέ,</i></p>	<p>8. Τα λιανοτράγουδα από τα δημοτικά τραγούδια</p> <p><i>Απ' όλα τ' άστρα τ' ουρανού ένα είναι που σου μοιάζει ένα που βγαίνει το πουρνό όταν γλυκοχαράζει.</i></p>
---	--	--

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

<p>μετ' εσένα μία νυχτιά. Σ' ένα ωραίο περιβολάκι περπατούσαμε μαζί. Όλα ελάμπανε τ' αστέρια και τα κοίταζες εσύ. Εγώ στόλεα: Πέστε, αστέρια, είν' κανέν' από τ' εσάς, που να λάμπει από 'κει απάνου σαν τα μάτια της κυράς; Πέστε αν είδατε ποτέ σας σ' άλλη τέτοια ωραία μαλλιά, τέτοιο χέρι, τέτοιο πόδι, τέτοια αγγελική θωριά; Εσύ έκαμες ετότες γέλιο τόσο αγγελικό, που μου φάνηκε πως είδα ανοιχτό τον ουρανό. Και παράμερα σ' επήρα εισέ μια τριανταφυλλιά κι έπεσά σου αγάλι αγάλι στην ολόλευκη αγκαλιά.</p>	<p>να το κάμεις ν' αληθέψει και να θυμηθείς για με. 7. Κέλομαί σε Γογγύλα της Σαφρούς Κέλομαί σε Γογγύλα πέφανθι λάβοισα μά γλακτίνα, σε δη ύτεπόθος αμφιπόταται. Τάν κάλαν, ά γαρ κατάγωγισ αύτα επτόαισ' ίδοισαν έγω δε χαίρω καί γάρ αύτα δή τότε μέμφεται σοι Κυπρογένηα. απόδοση στα νεοελληνικά από τον Οδυσσέα Ελύτη: Σε φωνάζω Γογγύλα / Φανερώσου πάλι κοντά μου / Το χιτώνα τον άσπρο σαν το γάλα όταν φοράς, / νά 'ξερες τους πόθους που σε τριγυρίζουν / όμορφη, και πώς χαίρομαι που δεν είμαι εγώ, μα η ίδια η Αφροδίτη που σε μαλώνει.) 10. Πάθη από τον έρωτα από την Ερωφίλη του Γεωργίου Χορτάτζη Πράξη Τρίτη, Σκηνή Ι</p>	<p>Κυπαρισσάκι μου ψηλό, ποια βρύση σε ποτίζει, που στέκεις πάντα δροσερό, και ανθείς και λουλουδίζεις. Να 'χα το σύννεφ' άλογο και τ' άστρι χαλινάρι το φεγγαράκι της αυγής να 'ρχόμουν κάθε βράδυ. Αν μ' αγαπάς και είν' όνειρο, ποτέ να μην ζυπνήσω γιατί με την αγάπη σου ποθώ να ξεψυχήσω. Της θάλασσας τα κύματα τρέχω και δεν τρομάζω κι όταν σε συλλογίζομαι, τρέμω και αναστενάζω. Τι να σου πω; Τι να μου πεις; Εσύ καλά γνωρίζεις και την ψυχή και την καρδιά εσύ μου την ορίζεις. Να 'χα το σύννεφ' άλογο και τ' άστρι χαλινάρι το φεγγαράκι της αυγής να</p>
--	--	---

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

<p>Κάθε φίλημα ψυχή μου όπου μόδινες γλυκά, εξεφύτρωνε άλλο ρόδο απ' την τριανταφυλλιά.</p> <p>9. Έρωτα εσύ</p> <p>Β' στάσιμο από τη Μήδεια του Ευριπίδη Απόδοση Παντελή Πρεβελάκη</p> <p>Έρωτα εσύ, με περισσή όταν λαβώνεις δύναμη, μηδ' όνομα καλό από σε μηδ' αρετή μπορεί να βγει.</p> <p>Μα μετρημένα αν πορευτεί η Κύπριδα, άλλη σαν αυτή θεά δεν έχει νοστιμιά.</p> <p>Ω δέσποινά μου, απάνου μου με το χρυσό δοξάρι σου μη ρίξεις την αφεύγατη σαγίτα, που 'χει την αιχμή βαμμένη στην αποθυμιά</p>	<p>Μοίρα κακή και αντίδικη, τυραννισμένη μοίρα, Ποια πάθη από τον Έρωτα, ποιές πίκρες δεν επήρα;</p> <p>Στη δούλεψι κ' εις τις καημούς μικρή περίσσια εμπήκα τς αγάπης, και όλα τα κακά κ' οι παιδωμές μ' ευρήκα·</p> <p>μόνια μου με τον Έρωτα πάσ' ώραν επολέμου, και κανενός δεν έδειχνα τα πάθη μου ποτέ μου.</p> <p>Μα κείνος μάστορας καλός γιατί ήτον του πολέμου,</p> <p>Μέρα και νύκτα δυνατό πόλεμον έδιδέ μου, Κι ώρες γλυκός μου φαίνετο, και ώρες πρικύς περίσσια,</p> <p>Κι ώρες στρατιώτης δυνατός, και ώρες παιδάκιν ίσια.</p> <p>Χίλια ακριβά τασσίματα μότασσε πάσα μέρα, Και χίλια μόκτιζε όμορφα περβόλια στον αέρα.</p> <p>Χίλιες ζγουράφιζε χαρές μέσα στο λογισμό μου·</p>	<p>΄ρχόμουν κάθε βράδυ. Αν μ' αγαπάς και είν' όνειρο, ποτέ να μην ζυπνήσω γιατί με την αγάπη σου ποθώ να ξεψυχήσω.</p> <p>Εγώ είμ' εκείνο το πουλί που στη φωτιά σιμώνω, καίγομαι, στάχτη γίνουμαι και πάλι ζαναγιώνω.</p> <p>Σαν είν' η αγάπη μπιστική, παλιώνει, μηδέ λιώνει ανθεί και δένει στην καρδιά και ζανακαινουργώνει.</p> <p>Χωρίς αέρα το πουλί, χωρίς νερό το ψάρι χωρίς αγάπη δε βαστούν κόρη και παλικάρι.</p> <p>Αν μ' αγαπάς και είν' όνειρο, ποτέ να μην ζυπνήσω γιατί με την αγάπη σου ποθώ να ξεψυχήσω.</p>
---	---	---

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

	<p><i>Και χίλιες έδειχν' ομορφιές πάντα των ομματιώ μου·</i></p> <p><i>Τόσον απού μ' ενίκησε, και δούλη απόμεινά του</i></p> <p><i>Και τσι καημένης μου καρδιάς την εξουσιά έδωκά του.</i></p>	
--	--	--

Φύλλο εργασίας 2

Η Carol Ann Duffy είναι μια σκοτσέζα ποιήτρια που έχει ενδιαφέρουσες ιδέες: πιστεύει ότι τα μηνύματα που ανταλλάσσουν οι νέοι βοηθούν την ποίηση! Πριν από λίγα χρόνια δήλωσε σε μια μεγάλη εφημερίδα, την Guardian (<http://www.theguardian.com/education/2011/sep/05/carol-ann-duffy-poetry-texting-competition>): (σας μεταφράζω πρόχειρα) «το ποίημα είναι μια μορφή texting (μηνύματος σε κινητό κτλ) ... είναι το αρχικό κείμενο. Είναι η τελειοποίηση ενός αισθήματος στη γλώσσα –είναι ένας τρόπος να λες περισσότερο με το λιγότερο, ακριβώς όπως είναι και το texting. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι η γενιά του facebook είναι το μέλλον –και περιέργως η ποίηση είναι η κατάλληλη μορφή γι’ αυτήν. Η ποίηση ως είδος κάψουλας χρόνου – επιτρέπει τα αισθήματα και τις ιδέες να ταξιδεύουν μεγάλες αποστάσεις σε μια συμπυκνωμένη μορφή.»

Ας διαβάσουμε ένα ποίημά της:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

<u>Text</u>	Μήνυμα
<p>I tend the mobile now like an injured bird</p> <p>We text, text, text our significant words.</p> <p>I re-read your first, your second, your third,</p> <p>look for your small xx, feeling absurd.</p> <p>The codes we send arrive with a broken chord.</p> <p>I try to picture your hands, their image is blurred.</p> <p>Nothing my thumbs press will ever be heard.</p>	<p>Φροντίζω το κινητό τώρα σαν πληγωμένο πουλί.</p> <p>Μηνύματα, μηνύματα, μηνύματα γεμάτα με τις βαρυσήμαντες λέξεις μας.</p> <p>Διαβάζω πάλι το πρώτο, το δεύτερο, το τρίτο,</p> <p>αναζητώντας τα μικρά σου xx, ιώθοντας παράλογη.</p> <p>Οι κώδικες που στέλνουμε φτάνουν με σπασμένη χορδή.</p> <p>Προσπαθώ να φανταστώ τα χέρια σου, η εικόνα τους είναι θολή.</p> <p>Τίποτα από όσα οι αντίχειρές μου πατούν δεν θ' ακουστεί ποτέ.</p> <p><i>(μετάφραση Χάρης Βλαβιανός)</i></p>

Πώς σας φαίνεται; Με ποια εικόνα θα συνοδεύατε το ποίημα και γιατί; Με τι είδους μουσική;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

—

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η χρονική στιγμή κατά την οποία πραγματοποιήθηκε το σενάριο δεν επέτρεψε την προσθήκη μιας ή δύο ωρών, οι οποίες θα ολοκλήρωναν τον προβληματισμό πάνω στην πολυτροπικότητα.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Χοντολίδου, Ε. 1999. [Εισαγωγή στην έννοια της πολυτροπικότητας](#). *Γλωσσικός Υπολογιστής 1*.

Kress, G. 2000. [Σχεδιασμός του γλωσσικού προγράμματος σπουδών με βάση το μέλλον](#). *Γλωσσικός Υπολογιστής 2*.

Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στην υποχρεωτική εκπαίδευση. Οδηγός για τον εκπαιδευτικό. Στο πλαίσιο της πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Με συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε. Κ. Τ.)

<http://ebooks.edu.gr/info/newps/%CE%93%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1%20-%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1/%CE%9F%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CF%8C%CF%82%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1%CF%82%20%CE%B3%CE%B9%CE%B1%20%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%93%CF%85%CE%BC%CE%BD%CE%AC%CF%83%CE%B9%CE%BF.pdf>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Carol Ann Duffy, Μήνομα

Φροντίζω το κινητό τώρα
σαν πληγωμένο πουλί.

Μηνύματα, μηνύματα, μηνύματα
γεμάτα με τις βαρυσήμαντες λέξεις μας.

Διαβάζω πάλι το πρώτο,
το δεύτερο, το τρίτο,

αναζητώντας τα μικρά σου xx,
νιώθοντας παράλογη.

Οι κώδικες που στέλνουμε
φτάνουν με σπασμένη χορδή.

Προσπαθώ να φανταστώ τα χέρια σου,
η εικόνα τους είναι θολή.

Τίποτα από όσα οι αντίχειρές μου πατούν
δεν θ' ακουστεί ποτέ.

(μετάφραση Χάρης Βλαβιανός)

2. Κάποιες έγχρωμες λιθογραφίες του Μαρκ Σαγκάλ για την εικονογράφηση του μυθιστορήματος του Λόγγου, *Δάφνις και Χλόη*:

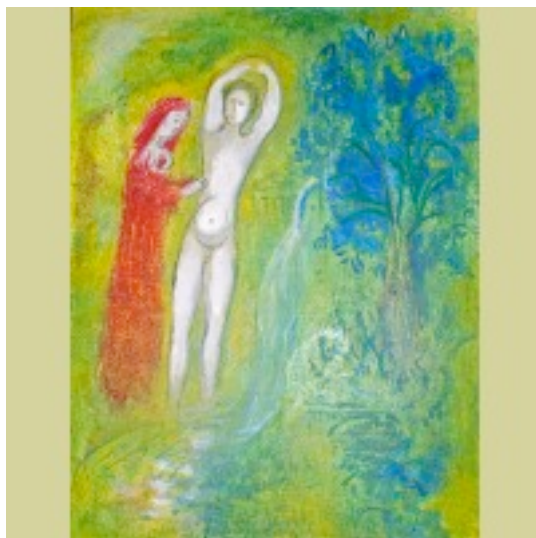

Εικόνα 1: Δάφνις και Χλόη

Εικόνα 2: Το περιβόλι του Φιλητά

Εικόνα 3: Ο Δάφνις και η Χλόη στο σιντριβάνι

Εικόνα 4: Το φιλί της Χλόης

